

DeFarver

NR. 89 - SOMMER - 2021

MAGASINET OM FARVER OG KULØR

**LYSE FARVER
PÅ FRILUFTSSKOLEN**

**NYFORGYLDT SPIR SKINNER
HØJT OVER KØBENHAVN**

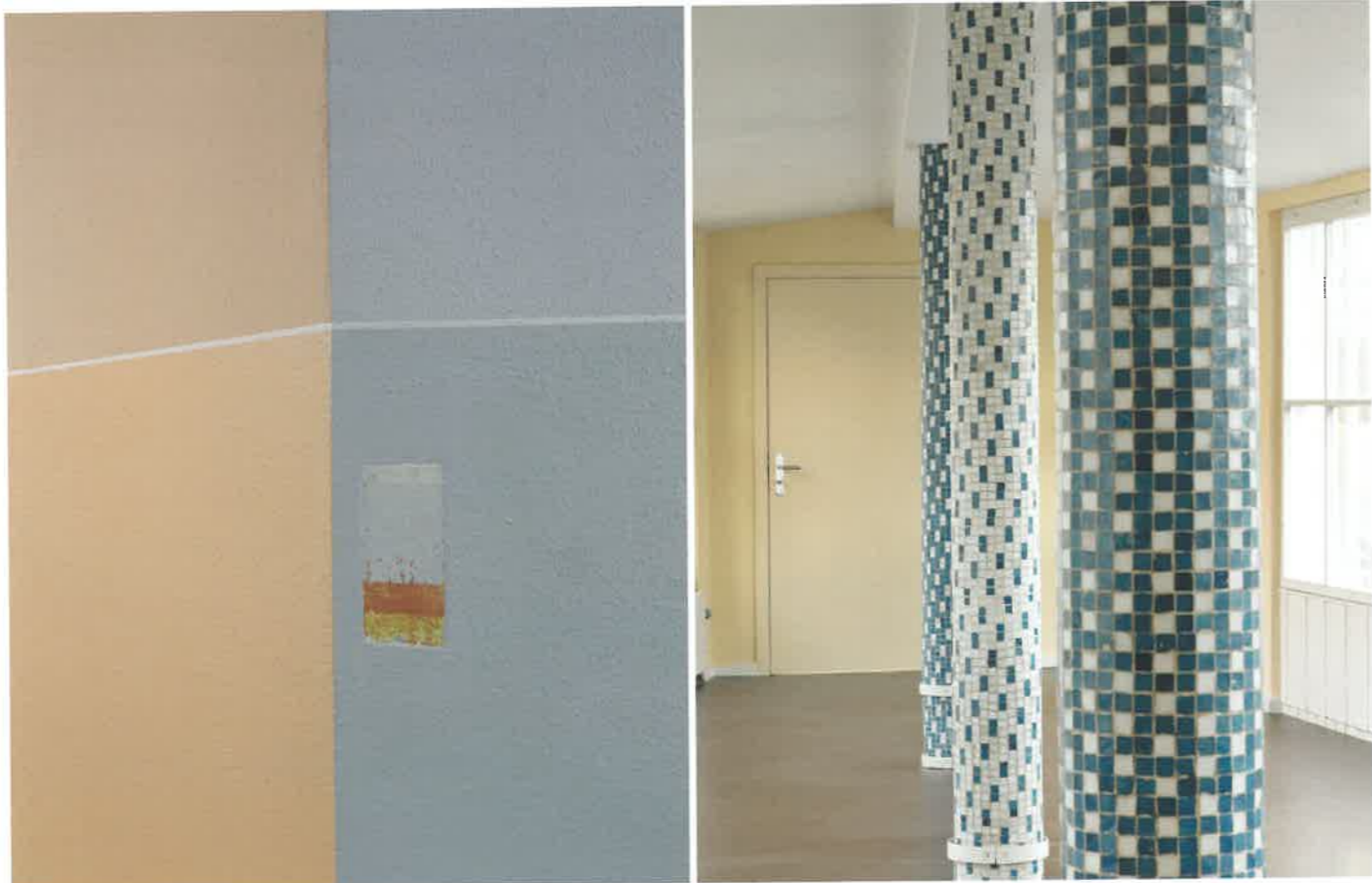
**FLOT RENOVERING
AF GAMMEL KROGÅRD**

Friluftsskolen genskabt efter

Gottlobs legesygge

LÆRERE OG ELEVER PÅ FRILUFTSSKOLEN HAVDE IKKE LYST TIL AT BO I ET MUSEUM. I DAG ER DE STOLTE OVER DEN HELHEDSRENOVERING, DER HAR GENSKABT ARKITEKT GOTTLØBS FUNKTIONALISTISKE OG LEGESYGE TILGANG TIL ARKITEKTUR OG ISÆR FARVESÆTNINGEN.

Dørene i gangen med de ottekantede klasserørelser er genskabt med to fine, genspejlede stykker gabon-finér, som er lakeret med en moderne, tonet lak for at få den rette gyldenhed frem.

Gottlobs legesyge kommer til udtryk i blandt andet skolens forhal, hvor mosaikbeklædte søjler giver lidt tivolisering og sydlandsk fornemmelse til byggeriet. Han brugte også en sydlandsk farveskala, som han oversatte til mere nordiske farver. De blåbvide farver går også igen i en fontæne i skolegården og en vandpost på gangen med klasseværelserne. Modstående side: NCS-farver kunne ikke genskabe særlige nuancer i de oprindelige limfarver. Efter mange forsøg med forskellige malingstyper, underlag og strukturer blev den oprindelige farveskala omsat til tonede KEIM silikatmalinger. Karakteren af farven genskaber stofligheden i Friluftsskolens gymnastiksal. Farvearkæolog Anne Simonsen har været i gang med afidækninger og tolkninger på de forskellige lag gennem et mikroskop. Gennem de forskellige nedslag har hun fundet et mønster og set sammenhængen. Fjerde generation var blå, senere grøn – og nu er salen blå igen.

Gottlobs legesyge

Farvesætningen af Friluftskolen på Amager er en integreret og meget væsentlig del af arkitekturen og det skolen bliver brugt til. Farverne understreger funktionen. Både da skolen blev opført i 1939 af arkitekt Kaj Gottlob og i den nye helhedsrenovering.

Den har Nøhr & Sigsgaard Arkitektfirma, som er projektets skole- og fredningsfaglige restaureringsarkitekter, i samarbejde med farvegrafiker Caroline Krag og farvearkæolog Anne Simonsen, Københavns Konservator, stået for i et tæt samarbejde med bygherren Københavns Kommune.

– Farverne er en integreret del af arkitekturen – arkitekt Gottlob tænkte lige så meget i farver som i materialer i hans arkitektur. Han bruger farver til at understrege rummenes funktion i spillet mellem ude og inde, forskellige farver i klasseværelserne og altid jordbrune gulve og himmelblå lofter. Gottlobs farvepalette er så speciel – han har

lavet sit helt eget mesterværk, som vi gerne ville vise igen, fortæller arkitekt Jacob Ingvarstsen.

Friluftsskolen hører under Skolen ved Sundet og betegnes som et arkitektonisk og pædagogisk hovedværk indenfor funktionalistisk skolearkitektur. Skolen blev bygget som en heldagsskole med hjælpeundervisning, tre måltider, hvile og sygeplejerske og lægebesøg. I dag er skolen stadig en »heldagsskole«, men for specialklasserække og fritidsordning for 38 elever med motoriske bevægehandicap og deraf afledte udfordringer.

INTENST FARVESAMARBEJDE

Arkitekterne Berit Thorup, Lars Møller Andersen og Jacob Ingvarstsen fra Nøhr & Sigsgaard Arkitektfirma inddrog hurtigt farvegrafiker og farvekonsulent Caroline Krag, som de ofte arbejder sammen med, i arbej-

det med farvesætningen af den fredede bygning, som Slots- og Kulturstyrelsen også har været indover.

– Det stod hurtigt klart for os, at vi ikke kunne finde ro og harmoni i farverne i den farvearkæologiske undersøgelse, som vi havde til rådighed. Der er rigtig meget arbejde i at finde den rigtige tone i hele farvesætningen – og derfor blev Caroline Krag inddraget, fordi det har så stor værdi, at hun udelukkende har fokus på farverne, fortæller arkitekt Berit Thorup.

Hurtigt blev også farvearkæolog Anne Simonsen fra Københavns Konservator inddraget, for at komme endnu et lag dybere i farvearbejdet. Skolens farver var med plasticmaling hidsigt tolket med en meget høj farveintensitet.

– Jeg gik i dialog med Gottlobs oprindelige farvesætning. Han har helt sikkert gået herude dengang og været en tilstedevæ-

Den iscenesætter de lodrette farvers karakter – og det mørkebrune gulv forstærker pastelfarverne på Friluftsskolen, fortæller farvegrafiker Caroline Friluftsskolen kan man se og mærke, hvor meget finjusteringer af farver gør for et byggeri. Modstående side: I liggehallen, hvor børnene oprindeligt tog slur, er de originale farver genskabt. Rummet bruges i dag som et uopvarmet lege- og bevægelsesrum, hvor glasfacaderne kan lukkes op. Et indendørs ned himmeblå lofter, jordfarvet blødt gulv og sartgule vægge. Og træværket er malet i mange nuancer af grå, selvom det synes hvidt.

Ottlobs legesyge

ME MED NUTIDENS MALINGER

altid tænkes i materialer, der kan holde mange år under en renovering. Der skal de næste årtier igen komme et arkitektfirma indover, så skolen skal fremadrettede vedligeholdes af driftsfolk, der ikke kommer på arkitektur og farver.

farveeksperter – Anne Simonsen og Caroline Krag – har været optaget af, at hvordan af farven skulle genskabe stofligheden fra de oprindelige limfarver. Derfor er det mest været at finde nutidige materialer med datidens egenskaber.

erlige nuancer kan ikke genskabes med NCS-farver – derfor skulle de skabes på en helt ny malingstype. Eksperterne brugte sig på at snakke om at oversætte farverne på at få den ønskede stoflighed. I den forbindelse blev arkæologiske farveundersøgelser og oprindelige farver oversat til NCS-farver.

mange forsøg med NCS-farver, forskellige malingstyper, underlag, strukturer,

nede silikatmalinger. Det var relativt sent i processen, hvor der ellers var en plan for brug af plasticmalinger, så der skulle findes en yderligere økonomi.

– Oprindeligt var der opmalet med pigmenter, limfarve og kridt. Det var det, der var tilgængeligt i 1930'erne. KEIMs silikatmalinger kunne noget i forhold til stoflighed og slidstyrke. Den er nemlig baseret på meget pigment og ikke tonefarver, forklarer Anne Simonsen.

SAMMENHÆNGENDE KUBER

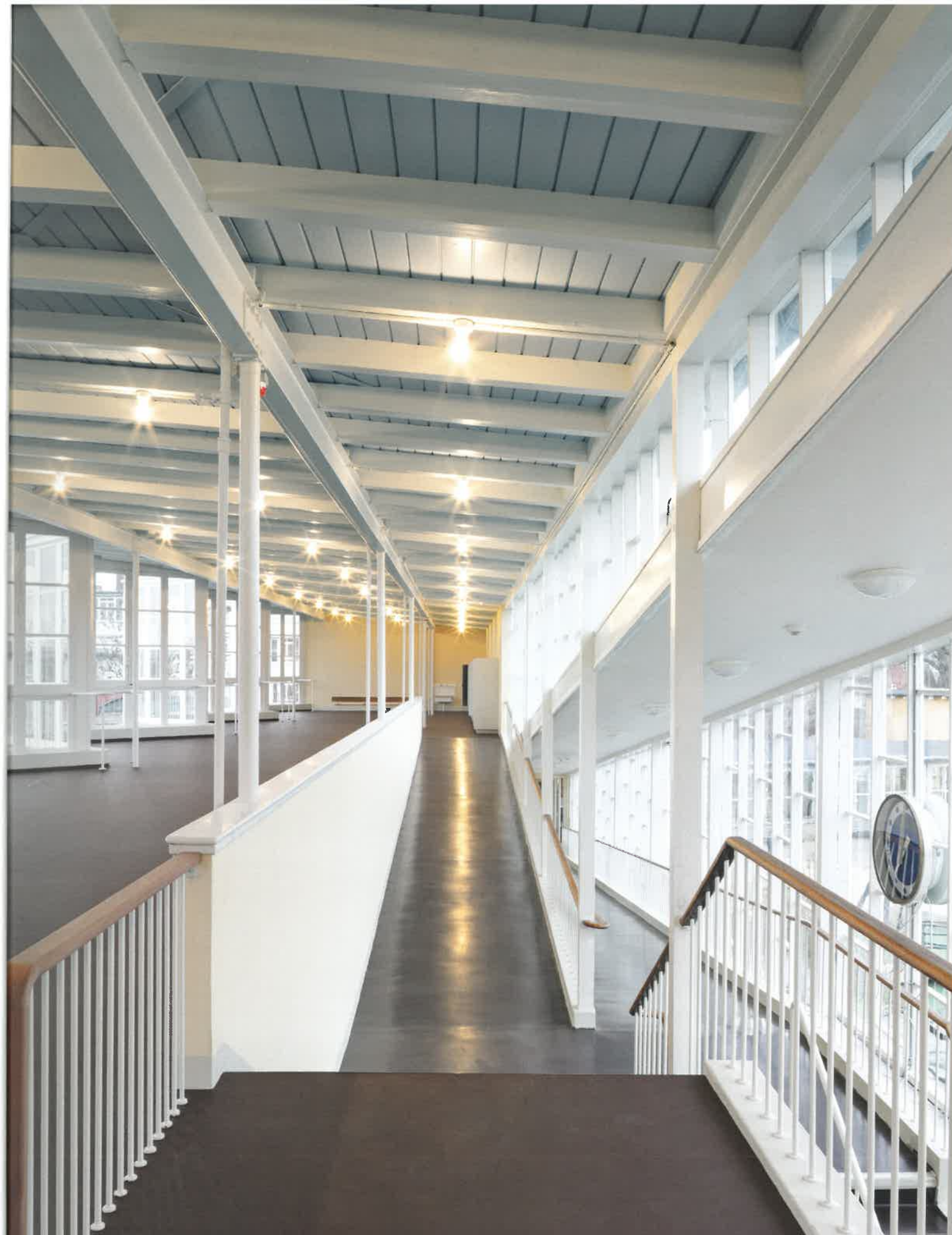
I kuberne – klasseværelserne – er der brugt silikatmaling med lille korn for at give datidens stoflighed. På gangene er det nederste lag lakeret oven på den samme farve silikatmaling. Det gør både, at den er blevet blank og langt mere holdbar – og oveni er der blevet en vellykket nuanceforskel. Oprindeligt var der limfarver foroven og oliemaling nederst, men det fungerer ikke i en moderne skole.

ter pastelfarverne. Det er vigtigt, at forløbet af klasseværelserne – de ottekantede kuber – har et harmonisk forløb. Vi har brugt hele farvepaletten og farverne skal ses i forhold til hinanden. Det er en succes, når ingen af farverne springer i øjnene, når man ned ad gangen ser gule, grønne, røde, blå og orange farver, fastslår Caroline Krag.

FARVER LÆSES MED KROPPEN

Alt er blevet vendt og drejet. Har vi et pigment liggende så langt fremme, et lille korn – hvad gør det? Og hvad sker der, hvis kornet lukkes inde? Står det selv og lyser?

– Vi har arbejdet med bævrende fornemmelser. Hvad sker der med silikatmalingen, når vi behandler med lak? Vi har heldigvis haft en tålmodig og dygtig malermester på projektet, som har været en stor medspiller. Hvilke farver vil komme frem af afdækningen? Hvordan får vi genskabt farverne ud fra Annes opstrøg?, siger Caroline Krag, der mener, at malingen taler tilbage til beskueren.

LINOLIEMALING

På Friluftsskolen var sundhed vigtig – lys, luft, håndbyggejne og god mad var vigtige ingredienser i hverdagen. Nordfløjen er under renoveringen genskabt med en glasvæg til gangen, hvor det udendørs trækkes ind. Tidligere var der bænke langs væggen.

Gottlobs legesyge

– Den fysiske stråling rammer øjet, du får en fysisk oplevelse. Farver bliver læst med kroppen. Vi har fået genskabt lethed fra limfarven. KEIM-malingen er mere transparent end plasticmaling og spiller ind på den fysiske oplevelse af rummet. Øjet hviler derfor i længere tid ved farverne.

Alle de forskellige farver arter sig efter lysets påvirkning. De ændrer sig, om det er morgen, middag eller aften, og om solen skinner eller ej.

– Det har været en spændende proces at forstå og håndtere Gottlobs farvesætning. Vi er nået så langt, fordi vi har været så mange fagligheder, der har arbejdet sammen. Vi er ikke gået på kompromis, før vi har fundet de rigtig farver – og vi har fundet en lodig vej til at lykkes med projektet, siger farvearkæolog Anne Simonsen.

GIDER IKKE BO I ET MUSEUM

Helhedsrenoveringen af Friluftsskolen har også handlet om at skabe en robusthed i overfladerne, der indimellem får en hård medfart af eleverne, der ofte sidder i kørestole.

– Den her helhedsrenovering skal stå i 20 år, så det er vigtigt, at malingen kan købes igen, så her også er flot om 10-20 år. Skolen er afleveret, så det kan vedligeholdes på en fornuftig måde, siger Jacob Ingvarstsen, og Berit Thorup supplerer:

– Eleverne og lærerne sagde ved opstarten, at de var kede af at bo i et museum – i dag er de stolte over det historiske. Og de spørger om farvekoderne til KEIM-malingerne, fordi de selv vil male med farverne derhjemme.

Samarbejdet om farvesætningen

Farvesætningen er udført i et meget tæt og integreret samarbejde mellem:

- Nøbr & Sigsgaard Arkitektfirma, som er projektets skole- og fredningsfaglige restaureringsarkitekter ved Berit Thorup, Lars Møller Andersen og Jacob Ingvarstsen
- Caroline Krag Grafik, som er projektets farvegrafiker/konsulent
- Københavns Konservator, Anne Simonsen, som har forestået de farvearkæologiske undersøgelser og fundet og genskabt Kai Gottlobs oprindelige farver

Malerarbejdet er udført af:

- C. Møllmann & Co.

Hovedentreprenør og bygberre er:

- Jakon og Københavns Kommune, Byggeri København ved projektchef Nanna Siegfried

asangården, Frederiksberg Have

www.skovfryd.dk

Skovgaard & Frydensberg • Gadestævnet 6-8 • 2650 Hvidovre

Tel. 45 36753222 • Mail: farve@skovfryd.dk